

Megújult a budai Alsóvizivárosi templom

A budai víziváros legrégebbi temploma. A szentély középkori falrészében, sőt a mostani török dzsamiablakok felátarításakor az alapkövek azt tanúsítják, hogy a Nagy Lajos király édesanyja által 1372-ben épült „in suburbio Budensi” templomról van szó, melyet egyesek szerint a karmelita, mások véleménye szerint az augusztinus barátok kezelték.

A török mecsetté alakította át, sőt kibővítette. Ettől kezdve *Tojgun basa* dzsámijaként szerepel. Ennek emléket őrizi a déli falban a mostani renováláskor napfényre került számárhátíves kapu, emeleti ablak, és belül az imafülke.

Közel másfél százados török hódoltság után az egyesült keresztény seregek 1686. szeptember 2-án felszabadították az ország fővárosát. E diadalban, mint szervezőnek oroszlánrésze volt a papa rendkívüli követének: Avianói Márk kapucinus atyának. Erdemeit az ország buzgó primása: gr. Széchenyi György azzal jutalmazta, hogy 1687. március 19-én kelt és királyilag jóváhagyott alapítólevelével e helyen telepítette le a kapucinus (atyákat) rendet. Istentisztelet céljára *Tojgun basa* dzsámiját, lakhelyül pedig a szomszédos telken álló katonakórházat jelölte ki. Mivel a mecsetet a jezsuiták már korábban birtokba vették, a kapucinusok lényegesen csak 1693 nagybőjt 2. vasárnapján kezdték el a vízivárosi hívek plébániai gondozását.

Első teendőjük volt a mecset keresztény templommá való átalakítása. E munkálatokat linzi Ottó kapucinus atya irányította. Az így elkészült templomot 1716. szeptember 20-án Árpádházi Szent Erzsébet tiszteletére Natali Lukács, belgrádi püspök szentelte fel. 1719-ben megszűnt plébániatemplom lenni.

Az idők folyamán — főleg az 1763-i földrengés következtében — a templom és a rendház annyira megrongálódott, hogy mindkettő újjáépítésre szorult. Ez 1775—1777 között meg is történt, valószínűleg Nepauer Máté irányításával. Ekkor kapta barokkos külsejét. 1787-ben újra plébániai rangra emelkedett.

Ez a templom és rendház a szabadságharc alatt, Buda megvételekor 1849. május 21-én teljesen leégett. Romjaiból 1854—1856 közt épült újjá. Feszl Frigyes, a pesti Vigadó építészé öltöztette mai romantikus köntösébe. Ekkor épült homlokzati tornya is. Alatta Szent Erzsébetünk gyönyörű szobra Marschalkó János (a Lánchíd oroszlánjainak alkotója) művészetét dicséri.

1926—1929 között nagyarányú restauráláson ment át: múmárvány pillérek, világítóberendezés, teljes kifestés, központi fűtés, új orgona, há-

rom harang gépi berendezése stb.

Sokszázados, viszontagságokban gazdag történelme folyamán a legtöbbet mégis 1944—1945 telén, Buda ötven napig tartó ostroma alatt szenvedett. Talán elég megemlítenünk ízelítőül, hogy az 50 nap alatt mintegy 8 nehéz tüzérségi gránát, 12 repülőbomba és 30 akna hullott a templomra és a rendházra.

Egy nagy bomba áttörve a templom mennyezetét a szentély előtt robbant fel; a templom belseje tíz napig negyven lónak szolgált otthonul, amelyek szörnyű éhségükben minden rághatót kikezdtek. Tönkrementek nagyrészen az oltárok, nem volt cserép a templomon, teljesen lerombolódott a szószék, nem voltak ablakok, s a torony szétlőve harangok nélkül meredt az égre. A legpusztítóbb háború után csupán Tardos-Krenner Viktor 1927-ben készült — védett — Krisztus Király a magyar Szentekkel c. freskóját, valamint orgonánkat tudtuk úgy ahogy megmenteni az utókornak. A kis lélekszámú, de nagy buzgóságú hívek és az atyák nemes összefogása révén azóta új oltárképek készültek, teljesen felújítottuk barok oltárainkat, a harangok is szólnak újra a templom toronyban, ideiglenesen a megújult liturgiának megfelelően új legile és ambó is elkészült, színes ablakaink is elkészültek s ez évben újult meg kívül és belül művészi orgonánk.

Államunk, valamint a Budapesti Múemlék Felügyelőség jóvoltából befejeződött templomunk külső restaurálása is.

A megújult orgonát s a külsőleg restaurált templomot november 19-én Kisberk Imre püspök, esztergomi apostoli kormányzó áldotta meg. A régi Pest-Budán, a török időkben fennmaradt és a most megújított, ez egyetlen egyházi jellegű építményt a fővárosi hívek szíves figyelmébe ajánljuk (Bp. I., Fő u. 32.)